

DIRK JONGKIND:

‘Vakbekwaam middenkade

Honderd jaar geleden ging in Lisse de Rijks Middelbare Tuinbouwschool van start. De school leidde ruim 1.600 leerlingen op, die hun weg vonden binnen en buiten de bloembollensector. In 1990 fuseerde de school met het Florens College in Aalsmeer. Sindsdien is het bloembollenonderwijs sterk veranderd, stelt teamleider Dirk Jongkind van het Wellant College in Aalsmeer, tevens bestuurslid van de Bollenacademie.

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto's: René Faas

Eind jaren tachtig kwam er een einde aan de vanzelfsprekendheid van een eigen middelbare tuinbouwschool in de Duin- en Bollenstreek. De overheid voerde in het hele agrarisch onderwijs de zogenoemde AOC-vorming door, waarbij er geen ruimte meer was voor heel veel kleine scholen. Fusie moest zorgen voor een breder aanbod en de gangbare voordelen van samenwerken, zoals kostenbesparing. De uitkomst van deze discussie in Lisse was een samengaan met het toenmalige Florens College in Aalsmeer. Dirk Jongkind, nu teamleider in Aalsmeer van wat nu het Wellant College heet, herinnert zich de komst van 'Lisse' nog goed. "Ik ben bij de fusie betrokken geweest, en herinner met dat het allemaal vrij vlot gegaan is. Aalsmeer was de dichtstbijzijnde school. De integratie van leerlingen en docenten is goed verlopen. En nog steeds komt er een flink aantal leerlingen uit de Bollenstreek naar onze school."

HANDEL INTERESSANT

In de twintig jaar die zit tussen het moment van de fusie en nu is het onderwijs wel sterk veranderd, stelt Jongkind vast. Voor de bloembollenteelt is er nu nog maar één locatie waar op middelbaar niveau specifiek bollenonderwijs wordt gegeven. Dat is de vestiging Hoorn van het Clusius College. "In Aalsmeer kunnen leerlingen kiezen voor de richting plantenteelt, en die richting biedt voor leerlingen die met bloembollen aan de slag willen genoeg mogelijkheden, bijvoorbeeld via stage of afstudeeropdrachten." Wat de bloembollenhandel betreft is Aalsmeer de aangewezen school. "Handel is hier goed vertegenwoordigd, niet alleen vanwege de bloembollen, maar ook door

de vele sierteeltbedrijven die in de wijde omgeving hier zitten. En we merken dat ook leerlingen van kwekerijen of broeierijen die kant wel de moeite waard vinden. Steeds meer productiebedrijven willen ook zelf iets met de handel gaan doen. Die grens is nu veel minder scherp dan voorheen. Logisch, omdat in de hele sierteelt de markt is veranderd van een vraag- naar een aanbodmarkt. Je zult veel meer zelf met je producten de boer op moeten."

BOLLENACADEMIE

Met de AOC-vorming keerde de rust niet direct weer in het bloembollenonderwijs. Minstens zo ingrijpend was het besluit van het ministe-

rie van LNV om de rijksbijdrage te halveren. Jongkind: "De overheid meldde dat die bijdrage werd gehalveerd en wilde dat het bedrijfsleven de andere helft voor zijn rekening nam. Dat gebeurde niet, omdat het bedrijfsleven daar helemaal niet op zat te wachten. Bovendien was het beeld dat ondernemers hadden van het bloembollenonderwijs ook niet zo rooskleurig. En dus konden we als school nog maar de helft van de uren besteden aan vakonderwijs. We gingen van 36 naar 17 uur. Het is natuurlijk niet mogelijk om in de helft van de tijd dezelfde hoeveelheid kennis te stoppen. Om toch te zorgen voor onderwijs dat aansluit op de wensen van het bedrijfsleven is de Bollenacademie van de grond gekomen." Helemaal nieuw was dit niet, legt Jongkind uit. "Er bestond al een Scholingscommissie, waarin bedrijfsleven en onderwijs met elkaar bijvoorbeeld het cursusonderwijs voor de bollensector afstemde. Mede door de forse bezuiniging kwam er behoefte aan een andere discussie: hoe moderniseren we de opleidingen zodanig dat er toch leerlingen van school komen die over voldoende kennis beschikken. Met die vraag is de Bollenacademie aan de slag gegaan. Met als resultaat dat in ieder geval bedrijfsleven en onderwijs weer dichterbij elkaar zijn gebracht. Dat was wel nodig, omdat door de AOC-vorming de korte lijnen die er waren tus-

Een nieuw initiatief is de Masterclass Tuinbouw op PPO, waar leerlingen met onderzoek in aanraking komen

r wordt schaars'

Dirk Jongkind: 'Productkennis blijft voor veel functies van wezenlijk belang'

sen bedrijven en plaatselijke scholen waren verdwenen." De Bollenacademie is op initiatief van de KAVB tot stand gekomen, en is breed samengesteld. Naast KAVB en Anthos zijn bijvoorbeeld DLV, FloraHolland, CNB en de vakbonden vertegenwoordigd.

ANDERS AANBIEDEN

Op initiatief van de Bollenacademie is bijvoorbeeld gewerkt aan het leren op afstand. Niet elke leerling woont meer vlak bij de bollenopleiding. Wil hij of zij toch bollenonderwijs volgen, dan kan dat via het internet. Jongkind: "We hebben een methode opgezet en getest, en die werkt. Via het internet kunnen cursisten ook met elkaar discussiëren. Daarbij is het wel van belang dat ze elkaar toch een paar keer per jaar ontmoeten. Je wil immers wel weten met wie je op het internet discussieert. Daaruit is weer Bloembollenweb voortgekomen, een website waarop heel veel kennis is te vinden over de bloembollensector. Voordeel van deze manier van werken is dat het tijdonafhankelijk is. Je kunt er mee aan de slag als het jou uitkomt. Een ander pluspunt is dat deelnemers vragen kunnen stellen aan docenten, maar ook

aan elkaar. Er is immers veel kennis in de sector aanwezig."

ZIJ-INSTROMERS

Relatief nieuw is de ontwikkeling van wat Jongkind zij-instromers noemt. "Voorheen kwam het grootste deel van de leerlingen van het eigen bedrijf. De kennis van het product was dan gewoon aanwezig. Dat is gaandeweg veranderd. Steeds vaker nemen bedrijven mensen aan die niet van oorsprong uit de bloembollensector komen, maar die voor hun functie wel over productkennis moeten beschikken. In de bloemengroothandel hebben we al enige tijd goede ervaring met een leer-werktraject voor deze groep. Ze werken op het bedrijf en gaan een dag per week naar de opleiding. Dit kan zijn op het bedrijf, maar ook op school. Inmiddels zijn op deze manier al ruim honderd mensen opgeleid. Die manier van werken willen we ook voor de bloembollensector gaan aanbieden. Wat we zien is dat vakbekwaam middenkader schaars wordt, maar wel echt nodig blijft. Een grote groep hiervan gaat de komende jaren met pensioen en moet worden vervangen. Een ingangscontroleur bij de export, een inkoper

of een controleur van de bollen die in de cel staan, ze moeten veel productkennis hebben. Het bewustzijn hiervan dringt langzaam maar zeker door binnen de sector. De aanstelling van scholingsconsulent Rob Tuin door de Bollenacademie past hier in.

.....

'We hebben een methode opgezet en getest, en die werkt. Via het internet kunnen cursisten ook met elkaar discussiëren'

.....

Hij brengt onder meer dit onderwerp in discussie als hij bij bedrijven op bezoek gaat." Ook nieuw is de samenwerking tussen onderwijs en onderzoek. "Samen met andere scholen participeren we in een activiteit van PPO in Lisse. Leerlingen krijgen de gelegenheid om acht keer in het jaar een dag kennis te maken met allerlei facetten van het onderzoek. Dat is een initiatief dat zeer gewaardeerd wordt door de leerlingen."

MBO BOLLEN BLIJFT

Het middelbaar bloembollenonderwijs blijft, zo is de stellige overtuiging van Dirk Jongkind. "Steeds meer bedrijven zijn ISO-gecertificeerd, en scholing is daarin een onderdeel. Dat hoort er gewoon bij. Daarbij zal de vraag van het bedrijfsleven wel vragen om meer maatwerk. Dat betekent meer aanbod van cursussen en trajecten met zij-instromers, gericht op mensen die al werken in de bloembollen. De sector heeft nog voldoende banen die meer dan de moeite waard zijn."

Resumé

In vier aflevering besteedt BloembollenVisie aandacht aan het feit dat honderd jaar geleden in Lisse de RMTuS van start ging. In deze vierde en laatste aflevering staat de huidige stand van zaken centraal. Dirk Jongkind, teamleider van het Wellant College in Aalsmeer en bestuurslid van de Bollenacademie, legt uit.